

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 11.

V Ljubljani, v ponedeljek 14. januarja 1884.

Letnik XII.

Šola in socijalizem.

II.

Človeška družba, kakoršna je sedaj, zahteva raznih stanov, ki se na razne načine preživé; na tem redu sloni vsa kultura, ako neha to razmerje, nehala bi tudi pravno razmerje in npravni red. Na svetu morajo biti tudi neomikani ljudje, ker je več takih neogibno potrebnih opravil, katerih bi omikani človek ne opravljal rad, da mislil bi, da je nesrečen, ako se mora s tem vkvarjati. Da, v vsakem kraju, vsak čas se tudi nahajajo ljudje, ki se raje trudijo z delom svojih rok, kakor bi si belili glavo, kajti nesposobni so za duševno delo, a vrlo sposobni za rokotvore. Čemu tedaj govoriti o obči potrebi omike po enem stroji! Vsak naj bode zadosti umen, da opravlja svoj posel na svetu, ako je v drugem več ali manj učen, o tem ne zavisi njegova prihodnja sreča.

Kaj se dan danes zahteva vse od ljudske šole? Ljudska šola ima pred vsem nalog, podučiti v branji, pisanji in številjenji.

Imamo učne črteže za vsako vrsto šol, ki ta cilj daleč presegajo, in zaradi teh učnih črtežev morajo otroci hoditi določeno število let, tedaj so otroci zaradi učnih črtežev, a ne učni črteži zaradi otrok. Dobro je tudi otroku nižih stanov vedeti kaj o tako zvanem rečnem poduku, a ravno zaradi tega otroke pridrževati v šoli, ko morajo v teh letih vaditi se, da bodo sami skrbeli za svoj kruh, pravi se stvar pretirati in je — socijalno zlo. To spregledujejo že v mero-dajavnih krogih, in spoznavajo potrebo, da je treba nekaj prijenjati, a zatirali so se tako v navidezne potrebe, vse se je tako navzelo presodkov v ti stvari, da si le malokdo upa to stvar pokazati svetu, kakor je v resnici. V seji gosposke zbornice dne 19. februarja pri šolski debati je grof Rihard Beleredi stvar do dobrega pojasnil, pokazal obširno, temeljito in vsestransko, da smo v ti stvari zavozili, da je treba naravne poti pri vzgoji in poduku, pokazal je

tudi, da postava dela izjeme tukaj na korist kapitala, ker dovoli skrajšan poduk po tovarniških šolah. Vlada je izdala šolsko novelo, a vse je ostalo po večem tako, kakor je bilo, ker načelna pravila so ostala nedotaknjena, le tu in tam se je po nakazni poti kaj preuredilo, kake olajšave dovolile, a le po daljšem moledovanju, ko je vlada še enkrat določeno naročila, da se smejo in morajo olajšave o šolskem obiskovanju dovoliti, ako se to zahteva. — Za više izobraževanje imajo kmetu in meščanu služiti tako imenovane meščanske šole. Kjer je potreba za to, so velika dobrota prebivalstvu in mnogo koristijo, a vsaka stvar ima tudi svoje meje, nevednost je draga stvar, tako se navadno pravi, a tudi šole niso po ceni, posebno pa tam ne, kjer je malo učencev, pa mnogo učencev.

Pred kakimi 2 ali 3 leti se je ministerstvo pritožilo, da vse hiti v srednje šole, a ne toliko v obrtne šole, naj se starišem svetuje, da bi svoje otroke raje pošiljali v strokovne šole, ki posredujejo poduk v obrtu itd. Se v, da nam ni znano, kaj so deželni šolski sveti na to odgovorili; stvar naravnost imenovati in svojim višjim praviti, da je stvar zavržena, tega si menda niso upali, tem bolj, ker se posameznemu ne more ukazovati, kam naj pošlje svojega otroka; stariši namreč, ko vidijo, da je otrok nekoliko prebrisan in umen, že mislijo, da je za kaj boljšega namenjen, kakor za motiko ali sekiro, in ga pošljejo v šole, in potem se na lastno škodo prepričajo, da še ni vse za učene šole, kar le zna gladko brati in pisati.

Svet toži o socijalizmu, da se čedalje bolj razširja, a noče spoznati, da tudi prebrisan prizadevanje po učenosti in izobraženju nabira privržencev socijalizmu. Ti duševni proletarci so se nemara mnogo mudili po šolah in se marsikaj naučili, a tega niso prebavili; pravo delo, bodisi to ali uno, jih ne veseli, ali na svetu bi vendar radi kaj postali. Ako so potem prišli ob vero in se vdali samopašnemu življenju, je pri njih vsaka lepa beseda zastoj, svet, t. j. socijalni red na svetu je kriv, da se njim slabo

godí, zato pa tolikanj sovražijo ves obstoječi red. — Vodje socijalnih demokratov v novejših časih so skoraj povsodi izmed omikanih ali študiranih. Sploh se kaže, da je duševni proletarijat nevarnejši mimo onega iz tako imenovanega četrtega stanu. Učenost za vse bi dosledno izpeljana odpravila razliko v stanovih, meščane ponižala, kmete spridila in tako uničila pravo jedro ljudstva.

Krepost in npravnost povzdiguje ljudstvo, samopašnost ga ponižuje. Npravstvo se pa v ljudstvu povzdiguje ne toliko po učenosti in poduku, marveč po pravi vzgoji. Tukaj pa zopet pridemo na tisto nazaj, kar smo že večkrat omenili, preveč se povdarja izučenje in omika, a premalo vzgoja, kakor da bi bila ta postranska stvar.

Razmere revežev na Angleškem.

Kakor je krasna polna luna na svoji od solnce obsevani strani, tako je druga njena od žarkov nezadeta stran temna; enako je društveni položaj v Veliki Britaniji. Največje bogastvo je tamkaj v kupčijskih in obrtniških rokah nakopičeno in najubožnije roke milijonov in milijonov delavcev pomagajo z lačnim želodcem dan na dan neizmerno premoženje obrtnikov in velikih posestnikov množiti. Angleški bogatin v svili in bražunu se spreha po svojih palačah pozimi tu, poleti tam, ali pa zapravlja neizmerne svote s potovanjem po tujih deželah, delavec njegov pa še stanovanja nima, lastnega že tako ni misliti. Po 30 in več spravi se jih v eno sobano, kjer otroci, mladenčiči, deklice in dekleta, moške in žene, kokoši in prešiči vsi skupaj prebivajo pod enim stropom med istimi štirimi stenami.

Tako nad vse žalostne razmere nahajajo se pa po vseh veliko-britanskih tovarniških mestih, tako v Glasgovi, Edinburgu, Manchesteru, Birminghamu, največ jih je pa, se v, da, v Londonu. Tukaj v največjem mestu celega sveta, kjer so milijoni in zopet milijoni nakopičeni, kamor leto in dan silno

LISTEK.

Kršćanstvo je dalo človeštvu pravo omiko.

(Govoril v katoliškem društvu Jos. Resnik.)

(Konec.)

Po mnogih bojih in vojskah, ki so jih imeli ti divji narodi ali med seboj ali s prejšnjimi naselniki, so se sešasoma vendar le stanovitno naselili in sicer: Vandali v Afriki, zahodni Goti na Španjskem, izhodni Goti in Longobardi na Laškem, Franki na Galskem (ki je po njih ime Francosko zadobilo) Svevi, Alemani in Burgundi na Nemškem, Slovani po deželah ob Veltavi, Avari in Burgundi na Ogerskem in po sosednjih deželah.

Ako pomislimo, kako divji so bili ti mnogoštevilni narodi, nevedoč, kaj je lepo, kaj je pravo, smemo reči, da bi bil svet brez krščanstva zašel v najstrašnejše barbarstvo in divjaštvo. Ali sv. katoliška cerkev se obrne z materno ljubeznijo do teh neomikanih narodov, jih uči spoznavati pravega Boga, spoštovati bližnjega in postavi temelj omike. Krščanska resnica jih ni samo rešila pogina, ampak jim

razvila moči duha, jim dala pravo jedro, ukrotila divja srca in spremenila tigre krvoločne v jagunjata krotka. Smilili so se katoliški cerkvi ti revni nevedneži živeči se o lovu in vojski, ki so poznali svoje le malike; podjarmiti si jih je hotela, toda ne, kakor Aleksander azijska ljudstva z mečem, ampak s prepričevalno besedo resnice. Iz Rima so šli poslanci besede Božje, poslanci omike v Galijo, Anglijo, Irsko ter dalje v Nemčijo z biblijo v eni roki, s Homerjem v drugi. Vstanovljali so šole, zidali cerkve in samostane, kateri se smejo po pravici primerjati svitlo bliščečim zvezdam, ki v temni noči svojo milo svetlobo razširjajo, kazaje potujočemu pot v domovino. V samostanih se niso samo psalmi prepevali, ampak učilo tudi nevedno ljudstvo. Brali in razlagali so stare latinske in grške klasike, kar je bilo v npravnem in v družih ozirih primernege; pisale in prepisavale se se knjige verskega in svetnega obsega. Tako so se rešili pogina stari latinski in grški klasiki, ktere moderno poganstvo tako brezumno ceni in jih više stavi, kakor sv. pismo.

Učenjaki se pulijo za posamezne besede klasikov, da, še celó za črke, zraven pa junaško udrihajo po sv. cerkvi in njenih napravah, kadarkoli morejo priložnost k temu s klina sneti, dasiravno jim je ona rešila te zaklade. Ni li to grda nevhvaležnost?

Kdo, vprašam, je rešil pogina vednosti in umetnije starih? Kje bi bila Homerja, Demostena, Platona, Aristotela, Cicerona in modroslovcev, zgodovinarjev, govornikov in pesnikov dela, ako bi jih ne bilo ohranilo v naročji omiki prijazno krščanstvo! Kdo je divja ljudstva vzdignil iz poganstva in barbarstva? Kdo je ustanovil prve šole? in kdo je v teh šolah prvi učil? Nobeden drugi kakor krščansko duhovenstvo, ktero tolikanj preseda kratkovidnim in zlobnim pisacem umazanih judovskih časnikov in sploh liberalizmu!

Da je bilo pospeševanje in ohranjenje znanstvenega življenja sklenjeno s katoliško cerkvijo, — pravo zastopnico krščanstva, nam pričajo dežele in narodi, ki so bili ali od nje s silo odtrgani, ali so prostovoljno od nje odpadli.

Pridrli so divji Arabci, z mečem v roki razširjevaje svojo vero po Aziji, Afriki in Evropi na zahodu in vzhodu. Znano je, kako je sodil fanatični vojskovodja Amru o aleksandrijski silno bogati knjižarni, ktero je rekoč: „ako so te knjige v koranu, jih ni treba, ako jih pa ni v koranu so škodljive, nič vredne,“ zapovedal zažgati in ž njo vred toliko spominkov iz stare zgodovine, pesnikov, filozofičnih izdelkov itd. Mohamedani, kateri so že vendar 1300 let stari, odkar so se očitno na svetu pokazali, se

bogastvo iz iztoka in zapada dohaja in odhaja, ter dobiček tu puščajo, živi ljudstvo, čegar položaj je mnogo slabši nego neumne živine, ki ne pozná ne Boga in ne postav. Ti, pomilovanja vredni nesrečniki so angleški tovarnični delavci in živé ter se po naravnem potu brez zakona omože in se edino le z vprašanjem pečajo: Kaj bomo danes jedli? Huje ljudje že več zapuščeni ne morejo biti, kakor so ravno ti nesrečneži zapuščeni. Ako so stanovanja tako nabita z ljudmi, kakor slaniki v sodu, se tudi lahko umé, da je smrad tak, da ga le vajen nos prenašati zamore, in ta ne brez velike škode na zdravju. O snažnosti še govoriti ni treba! Že na dvorišči, kjer se nadstropje nad nadstropje takovih „kasarn“ dviguje, človek po smradu čuti, kam je prišel. Tukaj ni nikdar videti božjega solnea, in nikdar se ne diha zdrava sapa hladilnega vetra, ki bi vsaj za pol ure smrad prepihal. Temne stopnice peljejo nas kviško in prst debelo blato drži se zidu, kjer se z roko opirajo. Leta in leta niso videli ti prostori belilnega čopiča in spretne zidarske roke. Po hodnikih se človek kar spodtika nakopičenega blata in smeti. Da so vsega tega tudi prebivalci sami krivi, je pač res; pa — saj se vé, kako je, kadar človek zavoljo revščine ves čut zgubi. Zraven pa pri takih tudi nič ne pomaga, če je jeden snagoljuben, jih je deset nesnažnih.

V neki kleti našli so družino obstoječo iz očeta in matere, troje otrok in čvetero prešičev, ki niso bili njihova last, temveč gospodarjevi ter jih je družina le pri sebi imela, da ji ni bilo potreba toliko zakupnine plačevati. Tudi se primeri več ko enkrat, da morajo otroci po celi dan na ulicah biti, ker se soba za nesramne namene porabi. Spet drugičrat smejo priče biti, ker zaumeni sramožljivosti in sramote so pri tem nesrečnem ljudstvu zginili. Kako je potem z pravostjo in poštenostjo, si lahko vsak misli.

Je pa li tudi mogoče pri takih strahovitih družinskih razmerah pošten biti in ostati? Skoraj da ne! Dokazano je, da si otrok v Londonu na teden lahko 10 šilingov s tatvino „prisluži“, ako bi pa škatljice izdelaval, ali bi pa se ženska z šivanjem pečala, si pa k večjemu na dan po šilingu prisluži.

Ljudstveni prijatelji si že dolgo časa prizadevajo, da bi žalostne razmere ljudstvu kolikor mogoče zboljšali. Ali kaj pomaga, ako tudi sto in sto takošnih nezdravih lukenj podero in se na njihovem mestu druge visoke in zdrave palače zidajo. Revežu so one zavolj visokega zakupa nepristopne, in drugod treba mu je trikrat toliko plačati, kakor je poprej od stare kleti plačeval. Nič se toraj ni čuditi, da delavci dan na dan mislijo, kako bi si žalostni stan zboljšali, tedaj se vsakega prevrata vdeležijo. Ljudje te vrste nimajo nič zgubiti, pač pa mogoče kaj ali pa vse pridobiti. V prvi vrsti morale bi občine in občinski zastopi sami za zdrava in delavčevim razmeram primerna stanovanja skrbeti. Ko bo delavce videl, da mu gre občina na roko, ne bo s poželjivim očesom po revoluciji gledal.

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. januarja.

Notranje dežele.

Ktera bo, ali *Loka-Trst* ali *Predel-Trst*? „Pester Lloyd“ piše, da se v stavbenem odseku avstrijskih železnic na Dunaji pečajo z mislijo, da bi se železnica, ki jo bodo gradili čez Ture, podaljšala do Trsta skozi Predel, in bi toraj odpadla proga Loka-Trst. Ako pa dve točki v ozir vzamemo in sicer: 1. Da bi bili stroški za to progo velikanski, kajti znašali bi po proračunu 70 milijonov goldinarjev; 2. bi pa ta proga škodo delala že obstoječi Rudolfovi železnici, ki je od novega leta počenši državna železnica postala. Zarad obeh ne malih pomislov in ovir smemo se vendar le še nadjeti, da se bodo merodajni krogi za progo „Loka-Trst“ mesto one po soški dolini „Predel-Trst“ odločili.

Obrtniški nadzorniki pričeli bodo svoj posel 1. februarja in so jim že nadzorovalni okraj odkazani. Prvi nadzorovalni okraj je Dunaj z okolico; drugi je dolnja in gorenja Avstrija s Solnograško. V tretji okraj spada zapadna in južna Česka; v četrti mesto Praga in severo-zapad česke dežele; v peti severoztok in iztok Čehov. Šesti okraj obsega Moravo in Šlezijo; sedmi Galicijo in Bukovino. Osmi okraj se razteza po Tirolih, Predarškem in Koroškem, in deveti po Štajarskem, Kranjskem, Primorji, Trstu in po Dalmaciji.

Kakor se je že brzojavno poročalo, zavrgel se je v *gosposki zbornici v Budapeštu* v soboto načrt postavbe gledé mešanih zakonov med kristjani in židi. Prvi, ki je govoril, je bil knez primas Simor in je rekel, da se je postava že drugič visoki zbornici predložila in, kakor vidi, nespremenjena; kakor so jo on in njegovi škofovski bratje prvič odbili, tako tudi danes ne morejo zanj glasovati, na kar mu od desnice gromoviti „eljen“ zao-rijo. Nato se oglašijo še nekateri magnati za in drugi proti postavi. Vsaka stranka skušala je s svojimi dokazi prodreti in drugo podjarmiti. Poslednji je govoril ministerski predsednik Koloman Tisza sam in rekel: „Ker so se od mnoge strani pomislili smatrali za žuganje, katerih sem pri poslednji ti zadevni debati omenil, se danes nečem več k njem povračati in ne bom nič več povdarjal, da se podpirajo deželi škodljiva in pogubna prizadevanja, ako se postava odbije. Ne bom kazal na nasledke, da se mi ne bo zopet kaka protivnost podtikala, nadjam se pa, da se mi bode nekoliko pomislov zaradi žalostne resnice blagovoljno spregledalo. Verske premislke, ki so proti vpeljavi zakona, popolnoma razumem, ako prav se z njimi ne strinjam, pač pa ne razumem, zakaj tudi oni proti predlogu glasujejo, katerim se židje za deželo nevarni zdé. Ako se v deželi res narod nahaja, ki z razumništvom in bogastvom razpolaga, ni nemogoče, da ne bi za druge narode sčasom nevaren postal. Ta nevarnost pa bi prenehala v tistem trenutku, v katerem bi se temu narodu njegovo prokletstvo postavno odvzelo, ko bi se mu ponudila priložnost, da se pomeša z drugimi narodi in tisti, ki so se do sedaj smatrali za nevarne državi in človeštvu, postali bodo jako koristni člani njuni. Res je, da so se posamični rabini proti vpeljavi izjavili, ali take izjave za-me niso mero-dajne, kajti rabini dobro vedó, da je v tistem trenutku njihova oblast ob tla, v katerem bi se postava sprejela. Na tem pa mi ni čisto nič ležeče, ali bi se po ti postavi ktereга moč in oblast razsula ali ne. Storil sem, kar mi je bila dolžnost in modrost visoke zbornice naj določi o predlogi. Bog daj vspeha, ki nas bode potolažil.“ Zbornica je na to glasovala.

391 jih je bilo, in od teh se je 200 proti, in 191 za vpeljavo zakonov med kristjani in židi oglasilo.

Na Hrvaškem se je sprejela v drugem branji indenniteta z 69 proti 25 glasom. Za indenniteto je posebno krepko govoril poročevalec Gyurgyevič. Branil je narodno stranko, kateri se mora priznati, da je več storila za zboljšanje finančnih razmer, kakor pa le svojo dolžnost. Nekega govornika, ki je ustajo po Krajini odobraval, zavrne, naj nikar ne hujska naroda, kajti nemogoče je še, da bi Hrvaška samostojna postala. Pogodba z Madjarsko se ni sklenila na podlagi medsobojnega sočutja in ljubezni, temveč na podlagi skupnega interesa in državna misel ni madjarskega značaja, temveč je skupna. Ker so nekateri odobravalci opuščenju ustave in nastavo komisarijata, pravi govornik, da bi tega ne smel nihče odobrati, če tudi bi komisar dukate med narodom sejal.

Vnanje države.

Iz Srbije se poroča najnovejši odlok Krističevega ministerstva gledé bodočih volitev za skupščino, ki se bode 6. februarja pričela. Vsako nasilstvo, vsaka protipostavnost, nepravilnost med volitvijo je vsakemu, bodisi uradnik ali kmet, oestro prepovedana. Uradnikom je Kristič še posebej oestro prepovedal, da se nimajo nikjer v volitve vtikati, da naj se povsod agitacije zdrže, dokler se volitev giblje v postavnih mejah. Kedaj da se skupščina snide, in kje da bode zborovala, še ni nič določene-ga. Štela bo 133 voljenih in 45 od vlade imenovanih članov. Nadjajo se pa vendar-le, da bo skupščina zopet v Belemgradu zborovala in morda že okoli 15. februarja svoje zborovanje pričela.

Božični prazniki so prinesli **srbski vojski** mnogo odlikovanj. Odlikovani so bili generali in štabni častniki z redom belega orla, podčastniki in moštvo pa z novo svetinjo za vojaške zasluge. Poslednjo svetinjo dobil je pa v posebno priznanje general Jovanović in tudi več častnikov, ki so se v poslednjem uporu proti upornikom dobro obnesli.

Nemški vojaški pravilnik vpeljal se bode tudi v španjski vojski, ako se bode ona skazala kralju vdana. Tudi srbska vojska se po njem vežba. Kralj Alfonzo je menda ves zaljubljen vanj, odkar se je iz Potsdama povrnil, kjer je imel priložnost nemško vojsko opazovati. Tudi prusko čepovnico (cofenštrajh) je kralj v španjski vojski vpeljal.

Ruski državnik plem. Giers, ki sedaj že dva meseca po Evropi mir prodaja, prišel bode 19. t. m. na Dunaj svojega starega prijatelja grofa Kalnočyja obiskat. Sicer pa menda za Dunaj nima nikakih političnih naročil, ako se mu sme verjeti, kakor se je sam izrazil. Toda diplomati so že taki tiči, da vse drugače pojó, kakor mislijo.

Na Švedskem državna sodnija nadaljuje že vlni pričeto preiskovanje proti zatoženim ministrom. Na dnevnem redu je druga točka zatožbe, namreč postopanje ministrov nasproti sklepu „skorthinga“ (državnega zbora) gledé oboroženja zadržug.

Sultan je poslal generala Muktar pašo z lastno-ročnim pismom in z „nišani-redom“ k laškemu kralju Humbertu.

Društvo rudečega križa v **Atenah** je poslalo 2000 frankov za ranjene Francoze v Tonkingu.

Grof Pariški odpotoval je 10. t. m. zvečer iz Pariza na Španjsko. V tistem trenutku, ko se je imel prine že odpeljati, izročili so mu addresso od royalistične zadruge in klicali: „Živio grof Pariški! živio kralj!“ Vsled tega preočitnega izraževanja svojega mišljenja prišlo je nekaj royalistov pod ključ.

Francozi imajo sedaj v Tonkingu 10.000 mož raznih čet na razpolaganje, med katerimi je pa 2475 mož tonkingškega pokolenja. Iz teh 10.000 odbral si je polkovnik Bichot 1200 mož, ter je z njimi

še dandanes ne morejo ponašati z napredkom v vedi in umetnji; ljudstva, ktera tare turško-mohamedansko robstvo, so popolnoma neolikana. Edino le katoliški misijonarji se trudijo v teh krajih zasejati seme prave omike, vstanoviti šole, v katerih bi se nevedno ljudstvo podučevalo.

In Orient ali Jutro, nekdanj domovina, da! zibel ved, kako je propadlo, zgubilo življenje, ker ni bilo več spojeno s središčem življenja, z Rimom! Kje je več nevednosti, kakor v grški cerkvi, ne samo med ljudstvom, ampak tudi med onimi, ki bi morali biti svetilnik drugim, med svečeniki!

Sledimo dalje v zgodovini krščanstva in videli bomo, da krščanstvo ni samo zasadilo prelepe cvetlice omike, ampak ji je tudi skrbno prilivalo, branilo jo pred morečo slano spačenostjo. Rekel sem, da so se že v prvi dobi krščanstva vstanovile samostanske in stolne šole. Iz teh šol so nastale više šole, akoravno se iz prva niso vse vede razlagale na enem kraju. Vkljub vsestranskim napadom je vrlo napredovala krščanska vednost. Papeži so najiskrenejše podpirali napredek: v Rimu, v Kartagi, Bolonji so že v sedmem stoletju vstanovili akademijo in v 10. veku vstanovili stolico za astronomijo, matematiko in geografijo. Cerkev je nadalje v srednjem veku vstanovila vseučilišča, v naročji krščanstva so eve-

tele vede in umetnije, razvijali se jeziki, slika-rija, kiparstvo. Visoko izobraženi možje in učenjaki, kateri so se na teh vseučiliščih izučili in druge učili, so spoznali, da napredek v vedi doseči je mogoče le na krščanskih tleh. Spoznali so, da je krščanstvo božja, neovrgljiva resnica in so zategadel ostali cerkvi kot varhinji božjega nauka zvesti in ž njo v soglasji.

Ako poletnega dne soparni, gorki in bolj spri-deni zrak po nižavah povzdigovaje se kvišku ob ojestrega in čistega na višavah zadene, nastane neko zračno gibanje, blisk in tresk na gorovji in nevaren vihar, kateri se spusti v ponižini rasteče in bogato obloženo drevje in ga očisti črvirega in slaberega sadja; ne more pa spraviti vse dobro na tla. Nekaj enacega zapazimo tudi v zgodovini. Prišel je 16. vek in ž njim Martin Luter. Ta se je uprl z vso silo v katoliško cerkev, spodkopaval društvena tla, zasejal upor in grozo po Nemčiji — teptala so se lepa zasajena tla, spodbijali prestoli, morili nedolžni, uničevali spominki umetnosti. Po luteranstvu je res katoliška cerkev precéj zgubila — gnjilega sadu, ki se je bil izemil na drevesu krščanstva — a pridobila si je v tem stoletju polja drugod.

Našli so novi svet Ameriko — revni divjaki, človekožrci so prebivali v ujej. Ali bodo mar ti brez

resnice, brez omike ostali? Ne, resnica je za vse ljudi! Toraj na delo! Vneti misijonarji so šli čez široko morje v novi svet, a ne vklepat v sužnost revnih divjakov, ne jih zatirat in kopat zlata, ampak jih izobraževat. Veseli so se podali v nevarnost, da bi le pridobili brate človeštvu, veri in po veri omiki. Kje razun v krščanstvu se dobi kaj enacega? Krščanska cerkev je mirno, ne spodkopavaje najdenih razmer, sejala svoje blagodejno seme po vseh delih sveta in pri vseh narodih.

Poglejmo zarotbe zoper krščanstvo v 17. in 18. stoletju; pantheisti Spinoza, Schelling, Fichte, Hegel so se borili proti njegovim naukom, enako Locke s svojimi sensualisti. Posebno na Francoskem so se vrvnala skrivna društva, zapriseženi sovražniki zoper cerkev; ali vsi ti oznanovalci nove omike so prouzročili le prekučije, morije, hudodelstva, gnjusobe v sramoto vsemu človeštvu. Nasprotniki in zatirovalci krščanstva so tudi očetje revolucije, v kateri je bilo na Francoskem nad 100.000 ljudi pomorjenih, o kateri nočem obširneje govoriti, ker smo znabiti slišali o njej govoriti starčke ali pa obširneje brali o njej, kakor je mogoče tukaj opisovati.

In 19. stoletje! Zlasti v tem stoletju se je rodilo mnogo novih osrečevalcev ljudstva, napredovalcev in oznanovalcev nove nekrščanske omike. Najžalostniše

bakniško okolico preiskal. Na Baknih so sedaj vseh Francozov oči obrnjene in so zato tudi ondašnje vtrditve po mogočnosti preiskali. Kitajcem pa taka predznost ni bila po volji in so nekolikrat med nje vstrelili iz topov, ter so tako Francoze nazaj do Hanoja potisnili. Iz vsega je razvidno, da je Francozom vse na tem ležeče, da si Baknih osvojé.

Na Španjskem pravijo, da je jel mirnejši veter vleči. Vsaka stranka se boji upor pričeti, ker si ne upa sama grozne odgovornosti prevzeti. Sploh je pa javno mnenje odločno proti vsakemu kalenju miru. Koliko je pa javno mnenje in pa strah zaradi odgovornosti na Španjskem vredno, pokazala bodo bodočnost, o minulosti se pač ne moremo hvalevredno o njem izreči, kajti popolnoma je podobno trsu, ki ga veter maje.

Angleška vlada se je vendar le omečila, t. j. preračunila je, koliko čistega dobička da ji bo okupacija Egipta donášala, in je iz tega ozira že nekaj parnikov določila, ki pojdejo v najskrajnem času s 4000 možmi v Egipt. „Central News“ pripoveduje, da mislijo Angleži svojo po Egiptu razpostavljeno vojsko na 12.000 mož pomnožiti. Parniki, ki se jih bodo poslužili so: „Himalaja“ za 1200 mož, „Krokodil“ za 1800 mož. Iz Aleksandrije pričakujejo dan na dan parnika „Poonah“, ki ima za 1000 mož prostora. Na „Haly-ji“ mislijo pa vkreati 300 konj. Gladstone misli, da bi bilo dobro, evropsko konferenco sklicati v posvetovanje, kaj naj bi se gledé Sudana zgodilo, kajti več ali manj ima vsaka vevlast svoje podložnike in svoje kupčijske razmere v severni Afriki.

Iz Hongkonga prinaša „New-York Herald“ novico, da je kantonski namestni kralj ondašnjim konzulom naznanil svojo misel, da bode na severni strani kantonsko luko obkolil s torpedi, na južni pa, da se bode potegnil most iz nabrežja na otok Dane. Vsled tega so gospodarji parnikov in ladij, ki v Kanton po kupčiji zahajajo, spomnili, kolikor mogoče varovati, da ne bodo na severni strani v luko vozili. Zakaj da se je namestno „veličastvo“ za obkolenje s torpedi odločilo, ni znano.

Avstrijski konzul v Chartumu, gospod Hauzal, prejel je iz Obejda od ondašnjih misijonarjev pismo, ktero potrjuje vest, da se je od cele Hick-pašine vojske le en sam mož rešil, in ta je Gustav Klotz, in je bil pri baronu Seckendorfu služabnik. Tri dni pred krvavo bitko pri El-Obejdu je pobegnil k Mahdiju, pod čegar poveljništvom se je proti Egiptčanom bojeval. Sedaj je menda v Mahdijevi armadi častnik.

Kababiških rodov poglavarji, ki po onih krajih prebivajo, kjer pelje cesta iz Obejda v Don-golo ob reki Nil, javili so **egiptovski vladí**, da jih nikakor ni volja, z Mahdijem pod jednim klobukom bivati, toda preslabe se čutijo, da bi se upali z vspehom mogočú njegovi vojski protistaviti, kajti vsi skupaj ne premorejo več, kakor kakih 10.000 vojakov in kaj bo to proti Mahdijevem četam, ktere na 60.000 mož cenijo. Sicer se pa nadjajo, da si bo Mahdi le tedaj to cesto volil, ako bi se mu v Chartumu odločno po robu postavili, da ga s pogačo ravno ne bodo sprejeli, si že smemo misliti, če bodo pa zadosti močni, da bi se mu dalj časa vpirali, je pa zopet drugo vprašanje. Posamič ne bo ne ta in ne oni rod z Egiptčani vred proti Mahdijevi druhali nič opravil, skupno postopanje, nekoliko še od Angležev podprto, bi ga pa znalo v kozji rog vgnati.

7000 ljudi izročilo bi se mahomedamom v klanje, ako bi Egipt **Sudan** Turčiji prepustil. Dopisnik angleškega lista „Pall Mall Gazette“ je bil onega dne pri Gordon-paši in sta se o tej važni točki mnogo pogovarjala. Gordon meni, da bi bila izročitev Sudana Turkom na milost in nemilost največja hudobija, kar jih je svet do sedaj doživel in bi prav izvestno do pogina Egipta vodila, kajti iz-

točni del Sudana je Egiptu tako potreben, kakor voda ribi. Ako se bo Mahdi res proti severu obrnil, dvignili se bodo Egiptčani, Arabci in Sirci proti Turkom, Evropeem in Kristijanom in nastalo bo klanje, kakoršnega svet še ne pomni. Pred vsem treba je na to gledati, da se Chartum ohrani. Tukaj Gordon našteje, kaj bi se vse moralo zgoditi, da se bo ohranil. Chartumska posadka se bo morala braniti ali pa poginiti, kajti premestiti se ne more, ker jim manjka do čistega vseh pripomočkov za to. Vzrok vse nesreče je pa slaba vlada egiptovska v Kahiru. Moža je treba ondi na krmilu, kakor je bil bivši namestni kralj Izmail paša in vse bi se h krati na bolje obrnilo. Osobito iztočni kraji in kraji ob Belem Nilu se lahko na ta način rešijo. Se vé, da je pa za to še dveh drugih reči potreba in ti ste: mnogo vojakov in mnogo denarja. In tukaj je Rodus, po katerem bo Angleška plesala. Več niso daleč dnevi, ko se bodo rudeče suknje angleških vojakov merile z Mahdijevo sodrgo. Le ob pravem času naj bi pričeli divji ples, da se fanatična druhal med tem ne vrže na kristijane z nožem v roki. Kdo pa bo plačal velike stroške, ki jih bo Angleška imela? Kdo drugi, kakor Egipt sam in to ne v denarjih, kajti tega Egiptu ravno tako manjka, kakor našim gospodarjem, temveč Angleži si bodo za to Egipt prisvojili, po katerem že davno željno in slastno oči obračajo.

Izvirni dopisi.

Od nemške meje, 12. jan. Nikjer tako očitno kot na granicah jedne narodnosti z drugo, opazuje lahko nepristranski presojevalec razna prirojena svojstva ljudi ene narodnosti z drugimi. Kakor med Slovani in Germani sploh, postaja očitven antagonizem posebno v veliki meri še med priprostim prebivalstvom slovenskim in nemškim, in težko, da, skoro nemogoče je, da bi se ta dva elementa z takšno lahkoto drug z drugim spojila, kakor si to novejši čas znani „Schulvereinovi“ mislijo. Slovence ima neka svojstva, ki jih na Nemcu zastonj iščeš, in zopet nektare, ki so Slovence povsem tuja. Nemci se sicer s prednostjo svojega vrozenstva in narodnosti nemalo ponašajo, kazaje ob enem, za kolikor so tú njih mejni sosedje v tem na slabšem, toda nepristranski opazovalec bo našel tudi na našem rojaku lastnosti, ki mu zamorejo v primeri z imenovanimi kot prednosti veljati, in gotovo služijo našemu narodu toliko v čast, kot Nemcem njih hibe v nečast.

Takšna svojstva na drobno raztezati, bi trebalo več časa in prostora, kakor ga je meni v to odločenega, toraj hočem le na nektare opozoriti. Kakor v stari zavezi izraelsko ljudstvo, tako se smatra dandanes nemški narod za prvega na svetu, gledaje z oholostjo okoli sebe na vse, kar z njim v dotiko pride, s posebno ničemnostjo pa še ponižnega Slovence. Skušnja pa uči, da z oholim človekom se najmanj zamoreš družiti, in da samosvoja hvala je prvi pojav — brezumnosti. Že mogoče, da so Nemci v več rečeh pred Slovani in Slovenci daleč naprej, vsaj še ruski učenjaki govoré, da se tješijo na čas, ko bodo Slovani s svojimi glavnimi nasprotniki Nemci zamogli govoriti kot s sebi enakimi, ne pa (kot je sedaj obično) kot učenci z učitelji — vsekako pa bi se primerna skromnost tudi nemškemu plemenu kaj lepo podala. Pri nas veljá o Nemeih

mi kdo operekal, reči in trditi, da se je slovenski narod vkljub toliki sovražni nevarnosti ohranil zavoljo tega, ker mu je zgodaj od Aquileje in potem od Soluna zasijala resnica krščanstva in je tej resnici zvest in v njej edini stal in še stoji vkljub vsem sovražnim napadom unanjim in domačim.

Dandanes je najbolj v navadi popotovati; potuje pa se navadno z železnico, na postajah in v mestih človek ogleduje kaj je lepega in prijaznega in to tudi potem svojim znancem pripoveduje. Tudi mi, velespoštovani poslušalci! smo potovali, še hitreje kakor z brzovlakom, v duhu od zibelí človeštva in smo zopet v domovini slovenski. Postaje so nam bili narodi in posamezna stoletja. Popotnik v telesu išče navadno prijetnosti in o njej pripoveduje, mi pa, ki smo popotovali z duhom, smo iskali resnice in omike po stoletjih in med narodi, hočemo in moramo med narodom slovenskim, iz katerega smo izšli, med katerim živimo, s katerim čutimo, pripovedovati o resnici, delati za pravo omiko in vedno reči: živi naj med narodom slovenskim omika na podlagi krščanske resnice!

že resnica pregovora, da se prazen klas najvišja spenja, in če mislimo na duševno delavnost tukajšnjih oholih Nemcev po mestih in trgih, moramo pač uboštvo njih tvorilnega duhá naravnost konstatirati. Naj navedem en primerljaj.

V Mariboru n. pr. srečaš na ulicah takšnih hvaliveev na stotine, pa kakšen pomen vendar zavzema „nemški“ Maribor s svojimi 17.000 prebivalstva v nemškem slovstvenem delovanju? — Nobenega. Edini njihov list „Marburgerca“ pisan je tako suhoparno in dolgočasno, da že svojim naročnikom več ne ugaja, in mesto, ki po številu prebivalstva (vsaj na papirji) za Ljubljano dosti ne zaostaja, si vendar duševne hrane še za domačine ne more pripravljati, še manj pa se s prvo le od daleč meriti. Toraj je ta baharija po vsem neopravičena; na delih velik in ponosa dostojen zamore biti le on, ki na zasluge svojega dostojanstva lahko s prstom pokaže, kar pa najbolj bahati hvaliveci pri nas ne zamorejo. Naj bi bilo Slovencev le polovica toliko kot Nemcev, pa se dá staviti, da bo naš slovenski narod nemškega v polstoletju že daleč presegel, samo okoliščine mu naj bodo gladke in povoljne tako, kot so sedaj nemškemu.

Zadnji čas je bilo res v imenovanem listu čitati, da se porodi v Mariboru takozvani „Literarischer Verein“, ki bo sedanje raztrošene moči zbiral in k življšemu delovanju spodbujal. Ta utegne biti pametnejši korak, nego sedanje rovanje proti svojim mirnim sosedom, bodisi že v shodih, zborih, pri volitvah, najglavnejše pa s „schulvereinskim“ rogovilstvom. A vspehov pričakovati od tega vendar ni treba, kajti vznemirjeni duhovi sedanji čas kaj znamenitega ne bodo spravili na dan.

Žalibog, da moram to posledico tudi za Slovence škodljivo naznačiti. V krajih, kjer vlada vedna naperjenost ene stranke proti drugi, je le malo tako mirnih zavesti, da bi se zamogel človek tihemu slovstvenemu delovanju posvetiti, ker sreča dan za dnevom toliko nasprotja svojemu prepričanju, in je zlasti Slovence prisiljen celó sam večkrat mirno prenašati, kako se njegove najdražje svetinje grdi in teptajo v blato; ko zgubi tako rekoč zaupanje v samega sebe, kakor tudi zaupanje v naroda boljše prihodnost.

Zbog tega je sreča za naš narod, da imamo kot sredotočje našo belo Ljubljano, ki se svojega poklica čem dalje popolnejše zaveda in želja vseh oddaljenih sinov našega naroda je: Naj bi postala prava metropola vseh zjedinjenih pokrajin slovenske zemlje, za kateri končni cilj Slovenci ne smejo pozabiti delovati!

Za kolikor je nemška gospodaželjnost tu ob meji nad nami nezmotljiva, za toliko smo tudi Slovenci proti njim prepostrežljivi. Kamen ob kamen kresan res da dela iskre, a mnogokrat vendar možata protivnost veliko koristi. Ne pozabimo, da so ravno isti Nemci odrekli tudi Madjarom vso zmožnost eksistence, poskušali uvesti svoj ponemčevalni stroj, poslednji čas vpeljati tam tudi svoj „Schulverein“, — vse zastonj! Rodoljubna madjarska narodna zavest je povzročila vse te spletke nemogoče, narod, naj tudi ne stoji na najboljših moralnih in materialnih nogah, je vendar za enake poskuse nepridobljiv, a kaj pa delajo mnogi naši zapeljani Slovenci?

Nu, ker so s tem naši listi že brezštevilnokrat poročali, naj jaz o tem molčim, dal le Bog, da bi bilo opravičeno zaupanje, da se po vedno večji prebudi narodne zavesti tiste dvorljivosti k zvitim našim nasprotnikom več ne bi ponavljale! „Trd bodi, neustrašen, mož jeklen, kedar braniti je pravde naroda svojega“, so besede Jurčičeve, ki si bi jih smeli pomejni štirski Slovenci kot geslo v spomin vtisniti, kajti pri sedanjí sprejemljivosti vseh potujočevalnih sredstev smo za svojo narodnost res zgubljeni. Daleč smo še bili pred stoletji naseljeni na sever od Drave, sedaj pa smo tu in tam že pri njej in že čez njo nas porivajo.

Naposled pa ne moremo zamolčati, da nam je živa potreba vsestranska izborna organizacija. Peščica posameznih rodoljubov ne bo dosti dolgo vstrajala, če le posamezno deluje, ne naslanjaje se na glavni tabor, toraj je tudi vstanovljenje „Slovenskega društva“ za nas Štajarce kaj pametna naprava, škoda le, da so glavni vodje v svojih osebnih zadevah dostikrat nedostatni njega delovanje še na širje kroge raztegniti. Istina, da se kmalo s početka ne zamore na vse ozirati, pa s časoma bo treba na dotičnih zborih vendar le v poštev jemati tudi škodljive strani našega prostega naroda, ki v svoji lahkomišljenosti

je, da vseučelišča niso več zavod véd v krščanskem smislu, postala so večjidel gojišča materijalizma (tvarinske grude) in ateizma (brezbožnega poganstva). Odpravilo se je iz visokih šol vse, kar spominja na krščansko preteklost, ter vlada že skoraj poganski duh, na kolenih so pred večno materijo. Kdor ne bi poznal krščanstva in njegove zgodovine, bi mnogokrat mislil: sedaj sedaj bo zaklenkal mrtvaški zvon krščanstvu in sv. katoliški cerki. Toda, kakor poprej, tako tudi sedaj smemo reči, da brezverneži delajo račun brez Onega, ki dela račun vesoljnemu svetu in vsemu človeštvu: On je velik, le On Bog, v primeri s katerim je vse človeštvo le prah. Kakor je cerkev v verskih rečeh vedno učila in razvijala stari, od zgoraj razodeti nauk, tako je tudi podpirala vse, kar na podlagi resnice vstreza človeškemu duhu, bodisi vednosti ali umetnije. Imela je milijone nasprotnikov, ki so učili danes bev, jutri mev; borile so se zoper njo vse mogočne sile — toda ona je ostala, sovražniki pa so cepali tisoč na njeni desni in deset tisoč na njeni levi kot rumeno listje na jesen iz drevja.

Resnica edino prepriča, kjer je pa prepričanje, tamkaj je moč, kjer je moč, tamkaj je življenje in obstanek. Za tega del smem brez boječnosti, da bi

materijalno vedno bolj in bolj propada in izgublja tla pod nogami, česar je premnogokrat tudi nepotrebno razveseljevanje in pijančevanje krivo. Dokler je v škrinji in hramu kaj, sanja se Slovincu rado o pustu, pa ko postane praznosta tam, nastopijo radi dnevi, ki so še žalostnejši od najstrogejšega posta.

Vzlednega poduka je nam pri sedanjih resnobuih razmerah prav nujno potreba, in skrb vseh poklicanih naj bo, da obdržimo to malo, kar še imamo, kar pa dosežemo le v vstrajnem delovanju k vedno boljemu, ktero pak naj vodi, pospešuje in vnema prava bratovska ljubezen! Opustimo prirojeno nam rahločutnost do nas eden drugega, ko nas najmanjši vzrok že razdruži na veselje našim nasprotnikom, a postanimo jekleni, kjer je treba zagovarjati in braniti naše splošnje koristi! S tem se sicer Nemcem ne bomo prikupili, pa prenehali bomo biti žrtve njih sebičnih namenov, koji jim vsled sredstev, ki se jih poslužujejo, dostikrat ne služijo v čast!...

Domače novice.

(G. deželni predsednik baron Winkler) odide jutri na Dunaj ter se bo v četrtek 17. t. m. vdeleževal obravnav pri ministerstvu zaradi združenja Žumberka z deželo Kranjsko.

(† Gospa Emilija Baumgartner-jeva.) pohčerenka rankega g. Terpineca, lastnica loške grajsčine, je včeraj zjutraj po dolgem bolehanju za sušico umrla. Bila je stara še le 34 let; pogreb bo jutri popoldne ob treh. Naj v miru počiva!

(Umrli) je včeraj v Ljubljani znani bivši okrajni glavar gosp. Jožef Derbič, 76 let star. Pogreb bo jutri ob pol petih zvečer. Ranjki bil je, kakor znano, iz stare, našemu narodnemu napredku protivne šole.

(Poštni pošiljalni listi) so na Hrvaškem madjarsko-francosko-nemški, kakor imamo enega ravno nam došlega v rokah. Vse te tri jezike najdeš tiskane na teh pošiljalnih listih, samo hrvaškega ne. Če to ni — po najmilejši sodbi — čudno in zaničljivo, kaj pa je? Ali na Hrvaškem deželni jezik ni hrvaški? V tem obziru smo Slovenci vendar na boljem, ker imamo na poštinih tiskovinah memo nemškega tudi slovenski jezik.

(Slavno vodstvo semeniško) je dovolilo, da je dal včeraj v semeniški znani glumec g. Zupane (Supane) rodod Slovenec čarovniško predstavo. Vsi narvoči bili so jako zadovoljni s zabavnimi točkami njegovega sporeda ter priznali in hvalili njegovo veliko urnost in spretnost.

(„Brenčelina“ 1. št. XVI. letnika) prišla je na dan v navadni zbadljivi obleki. Priporoča se ta edini in najstarejši slovenski šaljivi list vsem Slovincem, ker se v njem najde za vsakega kaj za dobro voljo in kratek čas.

(Delavsko podporno društvo) imelo je včeraj jako živahen občni zbor, pri katerem se je volil novi odbor. Več o zborovanju, pri katerem je pel tudi znani rudečarski zvon, morda še poročamo.

(Postrešček št. 18.) o katerem se je že pisalo in govorilo, da se je vstrelil in da so našli ga mrtvega, se je zdaj dobil. Nabravši za šišensko čitalnico precej denarja popihal jo je bil si ogledat nekoliko svet. Pa pravica ga je vjela in zdaj je zaprt on na Žabjeku, njegova številka pa v pisarni postreščkov, ker je vodstvo sklenilo, za zdaj te številke ne dati nobenemu drugemu, naj ostane „vacant“.

(Repata zvezda), ki so jo l. 1812 prvokrat zapazili, vidi se na severnem obnebi s prostim očesom.

Razne reči.

— Imenovanje. G. Josip Cvetnič, naš rojak in uradnik na Dunaji, postal je c. k. svetovalec pri kurzni oblasti ondi. Cestitamo!

— G. Matija Majar, bivši župnik na Koroškem in sloveč slovenski pisatelj, dobil je pokojnino in se preselil v zlato Prago. Gospodu pisatelju želimo krepkega zdravja, da bi mogel še prav veliko koristnega spisati za svoj narod.

— G. Franc Schmid, višje deželne sodnije svetovalec v Gradcu in bivši svetovalec deželne sodnije v Ljubljani, rojen Ljubljčan, postal je namesto g. Kromerja, ki se je podal v pokoj, dvorni svetnik pri najvišji sodnji na Dunaji.

— Ne puščajte otrok nikdar brez varuhov! V Dragovšku je šla mati P. nekoliko ven iz hiše, a notri je pustila tri majhne otroke same. Nazaj prišedši zasliši upitje. Pa naglo še v hišo ne more, ker deček je bil od vrat kljuko vzel. Ko vendar notri pride, zagleda, da srajčka 2letnemu dečku gori. Otroci so se namreč s klinčki igrali in tako se je otroku srajca vnela, ter se je na eni strani močno obžgal in tudi umrl. Tedaj pazite na otroke!

— V Trstu so jeli uvažati slone. Sedaj jih imajo ondi dvanajst in kmalo jih dojde še večja čeda in z njimi še več drugih čudovitih zveri. Kam jim je pot namenjen, ni znano, tako tudi ne, če li v Trstu ostanejo.

— Brata Šenk v zvezi z nekim ključavničarjem Šlosarek-om morila sta tudi po Ogerskem ženske in si njih premoženje prilastovali. Še konec leta 1883 na 29. decembra umorili so v Požunu hišino Rozo Ferenczy. Prej ko ne, so pa to tisti tajni morilci, ki so po Dunaji in okolici že od leta 1879 več tajnih umorov izvršili, katerim tudi najbolj fini policisti niso mogli na sled. Ali na svetu je že tako vravnano, da pride vsako hudodelstvo na dan, ktero božje solnce obsije, ali pa blede luna obsveti. Leta in leta minejo, nikdo več na to ne misli, razun kakega redarskega uradnika ali tudi ta ne, pa h krati se vse podere in zločinec se vjame.

— Soli in premoga zasledili so v Bosni toliko, da so sklenili v usliški okolici napraviti varilnico, kjer bodo sol kuhala. 90 metrov globoko zasledili so jako zdatne zaloge kamene soli; premo-gove žile so pa menda po 9 do 13 metrov debele odkrili. Premoga so že leta 1878 za časa zasedanja Bosne naši topničarji za sprotno porabo v Zenici na obalih reke Bosne dobivali. Bilo ga je toliko, da se je že kar sam od sebe iz zemlje v vodo valil, ker je reka Bosna potrebno prst, ki ga je poprej zakrivala, odnesla.

— Težak položaj. Dekla prinese zjutraj gospodu kavo. Gospod pravi: „Nič se mi je kaj ne ljubi.“ Dekla reče fantu-učencu: „jo pa ti spij.“ Komaj mu je to rekla, je tudi že kava zginila v fantov želodec. Gospa pride čez nekaj časa ter gospodovo kavo zahteva. Fant pové, da mu jo je dekla spiti rekla. „Ti dekle nimaš nič poslušati“, pravi gospa in odide. Opoludne potrebuje dekla škaf vode in pravi: „Fant, vode mi prinesi.“ „Nem-čem, gospa so mi rekli, da vas nimam nič poslušati.“ Dekla se pritoži pri gospej in ta prime fanta za ušesa, zakaj da ne uboga dekle. Je res težava, ako jo uboga, ni prav, ako ne, pa zopet ne!

— Žrtva dvoboja. „Südt. Post“ poroča iz Budapešte, da sta v nekem bližnjem gozdiču imela dva prenapetneža dvoboj zaradi malenkostnega besedovanja, kakor je dandanes že tako lepa navada. Po svojem stanu sta bila časnika in rezervni častnik. Nasprotnika sta na trideset stopinj daljave streljala drug na drugega in sicer h krati. Komaj se zabliksne, pade v srce zadet — črni krokar z bližnjega drevesa. — Nu, take žrtve bi se še pogrešale.

Telegrami „Slovincu“.

Dunaj, 13. jan. Schlossarek je nevarno zbolel, menda bo vročinska mrzlota. — Eisert, oče in sin, sta nekaj na boljem, morda se še ozdravita. Umorjeni sinček Rudolf Eisert je bil pokopan ob mnogoštevilnem vdeleževanju.

Dunaj, 14. jan. Današnje uradno poročilo pravi, da bolezen cesarevične Štefanije ni nevarna in da se boljše pravilno, zato se o tem ne bo več dalje poročalo.

Danes je bila Jozefina Eder prijeta in zaprta.

Zagreb, 13. jan. V deželnega zbora seji so o glasovanju Markovičevega predloga žandarske postave Starčevićanci zagnali tak hrup, da je bila seja končana brez sklepanja.

Praga, 14. jan. Pri dopolnilni volitvi velikega posestva za državni zbor so prišli volit le konservativci. Izvoljeni so: baron Dobrensky, knez Hugo Salm in ritmajster Dressler.

Tuji.

11. januarja.

Pri **Malič**: Edvard Fürst, tovarnar, z Dunaja. — Korda, kupec, z Dunaja. — Baron Somaruga, zasebnik, iz Gorice. — Berta de Carro, zasebnica, iz Zagreba.

Pri **Stonu**: Adolf Neurath, kup. potovalec, z Dunaja. — Braidich, s hčerjo, zasebnica, iz Trsta. — A. Blasig, posestnik, iz Ronkija. — Marini, kupec, iz Škofjeloke. — Pajk, posestnik, iz Maribora. — Grecca, posestnik, iz Logatec. — Josip Pleteršnik, žel. vradnik, iz Kranjske gore.

Pri **Južnem kolodvoru**: Milan Ernst, kup. potovalec, z Dunaja. — Henrik Francenbauer, kupec, iz Brna. — Franc Fux, iz Radgone. — Josip Erat, kupec, iz Mokronoga.

Umrli so:

11. jan. Makso Mičulinič, gostilničarjev sin, 26 let, Sv. Jakoba trg št. 2, Menigitis. — Ana Peče, davkarskega kontrolorja hči, 6 let, Rimska cesta št. 17, davica. — Blaž Jevnikar, bivši branjevec, 70 let, Krakovski nasip št. 10, pljučni emphysem. — Helena Peček, krojačeva žena, 22 let, Vožarski pot št. 3, jetika.

Dunajska borza.

12. januarja.

Papirna renta po 100 gld.	79 gl. 40 kr.
Sreberna	80 „ 35 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	100 „ 50 „
Papirna renta, davka prosta	94 „ 15 „
Ogerska zlata renta 6%	120 „ 90 „
„ „ 4%	88 „ 85 „
„ papirna renta 5%	86 „ 40 „
Kreditne akcije	160 gld. 303 „ — „
Akcije anglo-avstr. banke	120 gld. 115 „ 25 „
„ avstr.-ogerske banke	843 „ — „
„ Länderbanke	115 „ 80 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	621 „ — „
„ državne železnice	321 „ — „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	219 „ 25 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 122 „ 50 „
4% „ „ „ 1860	500 „ 136 „ 75 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 168 „ 75 „
„ „ „ 1864	50 „ 168 „ — „
Kreditne srečke	100 „ 170 „ 25 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 20 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	104 „ 75 „
„ Ferdinandove sev.	104 „ 75 „
5% štajarske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „
London	121 „ 15 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 71 „
Francoški napoleond.	9 „ 60 „
Nemške marke	59 „ 35 „

(2)

Razglas.

Davkoplačevalci se opozorjuje, da so obroki za vplačevanje cesarskih davkov za leto 1884 sledeči:

1. za zemljiški (gruntni) davek: vsak mesec do zadnjega dne meseca;
2. za hišni davek: vsako četrletje in sicer 1. februarja, 1. maja, 1. julija in 1. oktobra;
3. za pridobinski davek (za patente): 1. januarja in 1. julija;
4. za dohodninski davek: koncem vsacega četrletja in sicer do zadnjega dne marca, junija, septembra in decembra.

Ako se ne vplačajo davki najdalje v 14 dneh po preteku teh obrokov, se računajo od dotičnih zneskov obresti, 4 tedne pozneje se pa izterjajo davki z eksekutivnim opominom oziroma po eksekutivni rubežni.

To se naznanja, da vé vsak ob pravem času vplačati svoj davek, ter se izogibati eksekutivnemu izterjanju.

Mestni magistrat ljubljanski

dné 10. januarja 1884.

Župan: Grasselli.

Christlich-pädagogische Blätter
für die österr.-ung. Monarchie,
VII. letnik,

velja za celo leto 2 gld., priporočamo vsem, ki jim je prava krščanska izgoja mladine, bodočih državnih in cerkvenih stebrov pri sre. Ta šolski časnik se peča s šolskim vprašanjem, kakor se ono današnjemu času prilaga, donša izobraževalne članke o izgoji in poduku, objavlja vse postave in določila gledé šole, krepko pobija sovražne napade in posebno skrbi za mladostno literaturo.

Naročnina naj se pošilja po poštinih nakaznicah na uredništvo in opravišstvo na **Dunaji, I., Petersplatz št. 9.**

Imamo jo!!!

Po vstrajnih študijah posrečilo se je dr. pl. Bedenu izumiti

pomado za lase,

o kateri se lahko z dobro vestjo reče, da je na svojem mestu. V čisto kratkem času po tej pomadi priraste gost in krepka brada, kakor tudi lasje; zabranjuje pa tudi izpadanje las. Izumnik je porok za brezporojen vspeh.

Steklenica velja 2 gld. a. v.

Edina prava se dobi pri izumniku dr. pl. Bednu v Pragi, Salmove ulice šte. 7, kamor je treba denar predposlati.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.